

Кілька думок про монографію В.І. Власова "Глобалістика: історія, теорія"

ВЛАСОВ Володимир Іванович — відомий вчений-селекціонер, економіст, доктор сільськогосподарських та економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (2008), академік Академії сільськогосподарських наук Республіки Казахстан (2006 р.), член: Польського біометричного товариства (1987—1993 рр.), Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників (з 2005 р.), Європейської асоціації аграрних економістів (з 2005 р.), радник з питань агропромислового співробітництва Посольства України в США (м. Вашингтон, 1993—1998), головний науковий співробітник ННЦ "Інститут аграрної економіки" (з 2001 р.).

Коло дослідницьких інтересів лежить у сфері глобальної продовольчої проблеми, розвитку світових, регіональних та національних аграрних ринків, експортно-імпоротної діяльності АПК України, історії глобалізації та глобалістики. Перший у світі незахідний економіст, що сформулював нову теорію міжнародної торгівлі — теорію глобалізаційного впливу. Автор понад 500 друкованих праць, в тому числі близько 40 одноосібних і колективних монографій та підручників.

За розвиток економічних і науково-освітніх зв'язків між Україною та США нагороджений орденем "За заслуги" III ступеню, Почесними грамотами Верховної Ради і Кабінету міністрів України, має відзнаку Міністерства освіти і науки "За видатні наукові досягнення", Стипендіат Президента України (2009—2011).

В.І. ВЛАСОВ

ГЛОБАЛІСТИКА: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ

ТОМ I

ТОМ I

ГЛОБАЛІСТИКА: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ

В.І. ВЛАСОВ

Сьогодні все звичнішим стає для загалу термін глобалізація. На науковому обрії з'яву цього терміна можна вести чи не найімовірніше від українського вченого **Володимира Вернадського** і його вчення про біосферу як сукупність всього живого, а також погляд на її еволюцію в ноосферу, де, на його думку, визначальними будуть людський розум і продуктивна діяльність людини. Написана ним праця "Наукова думка як планетарне явище" стала однією із першорядних складових для розуміння його наукового світогляду. В цій праці вчений узагальнив роздуми щодо наукового пізнання та наукового світогляду, обґрунтував єдність космічного, геологічного, біогенного та антропогенного процесів. Людина є жителем планети і повинна думати й діяти не в аспекті окремої особистості, сім'ї, роду чи держави, вона повинна жити і творити в планетарному масштабі. В умовах соціальних процесів XXI століття ідеї Вернадського набувають актуального значення, адже через розвиток єдиного інформаційного суспільства, через нестримний технічний прогрес на перше місце в існуванні кожної окремої держави, нації виступають такі проблеми як моральний аспект технологічної глобалізації, запобігання екологічним катастрофам, а понад усе — катастрофам духовності, проблеми пошуку шляхів виживання людства та пошуку спільних дій до створення єдиного економічного та культурного простору.

Тож фундаментальна праця професора **В.І. Власова** "**Глобалістика: історія, теорія**", яка вийшла друком 2012 року, являє собою глибокий і всебічний аналіз поглядів на глобалізаційні процеси вітчизняних та зарубіжних дослідників. Ученим, котрий є одним із провідних українських науковців про глобалістику, вперше в історії світової науки висвітлено генезис та еволюцію глобалізаційних явищ, формування різних теорій глобалістики та тенденцій, які впливають на загальний розвиток світового співтовариства.

У двотомовій книзі, обсягом близько півтори тисячі сторінок, автор описує проблеми глобалізації в історичному аспекті, починаючи з того, чим вона є — процесом, феноменом, розвитком інтернаціоналізації, наслідком технічного прогресу, цивілізаційними зрушеннями, культурними трансформаціями, утвореннями глобальних фінансових та товарних ринків тощо. На нинішньому етапі, на думку автора, важливо розкрити економічні закони глобалістики, закони глобалізації, інтеграції національних економік, закони глобальної міграції капіталу, закони монополізації економіки — і на основі цього пошуків напрямів успішного існування нового суспільно-політичного ладу в світі. На вирішення цієї надскладної та надважливої задачі для людства повинно бути направлено наукову роботу практично всіх вчених-економістів, екологів, соціологів, юристів, представників техніч-

Нам пишуть

ної науки тощо. Адже ця проблема, можна сказати проблема безпеки людства, в сучасному світі вже не може бути розв'язана на локальному чи національному рівнях, не може розглядатися без врахування історичних особливостей розвитку кожної держави, демографічних процесів, економіки, культури, глобальної системи торгівлі, комунікації, фінансової спроможності, освіти тощо. Все це повинно бути враховано для вирішення цієї проблеми, яка є основою науки глобалізації.

Важливість монографії професора **В.І. Власова** полягає в тому, що автор на тлі досягнень зарубіжних вчених у галузі глобалістики, дає глибокий аналіз доробку українських та російських учених у питанні теорії та практики глобалістики, формування ними цілої низки законів глобалізації. Водночас, на нашу думку, в монографії варто було б більше акцентувати увагу на такі важливі напрями глобалізаційних процесів, як екологічна загроза людству, проблема глобалістичного знищення малих народів. Згадаймо тут працю **Т. Масарика**, написану понад половину століття тому, про проблему малих і великих народів; і чи не найважливішим на нинішньому етапі існування людства є моральне розуміння глобалізації духовності людства. Надзвичайно важливим є цивілізований розвиток взаємовідносин релігійних віросповідань і не менш важливим є гуманізація досягнень науково-технічної думки.

Як можна без тривоги за майбутнє людства сприймати недавню заяву президента США **Обами** про виділення великих коштів на дослідження людського мозку аж до з'ясування, що таке і як з'являються думки людини, саме тих наукових думок, про які писав свого часу **Володимир Вернадський**. Уявімо тепер собі, що ця проблема буде розв'язана, і що тоді станеться в глобальному світі — хтось зможе впливати на наші думки і керувати ними. Знову згадаймо Володимира Вернадського, котрий на зорі розгадки природи атомної енергії застерігав від небезпеки, бо невідомо в чий руки вона потрапить.

Тут варто було б нагадати президенту **Обамі**, можливо, головну думку із заяви вчених на третій Пагуошській конференції (1958) про відповідальність науковців перед людством. Там, зокрема, зазначено, що вчені всього світу повинні направляти свої зусилля на розуміння тих небезпек і тих можливостей, які пов'язані з безпрецедентним розвитком природознавства.

Чи не краще було б ці кошти, які звичайно в американській державі є, спрямувати на подолання масових захворювань людей, зокрема раку, різноманітних епідемій, СНІДу тощо?

Останні мої висловлювання ніяк не є закидом автору фундаментальної праці в українській науці глобалістиці, але сподіваюся, що вони слугуватимуть підставою для осмислення їх вченими, які вивчають процеси глобалізації в світовому контексті. ■

Василь Шендеровський

доктор фіз.-мат. наук, професор,
пров. наук. співр. відділу теоретичної фізики
Інституту фізики НАН України, м. Київ

Вельмишановний Ярославе Степановичу!

Одержав Вашого листа.

*Щиро вдячний за високу оцінку моєї ініціативи щодо підготовки книги спогадів про **В.М. Глушкова**.*

Я добре розумію, що без Вашої рішучої підтримки ця ініціатива залишилася б не зrealізованою. Ми разом зробили корисну справу: порушили монополію на право публікації матеріалів про видатного вченого і черговий раз звернули увагу громадськості на такі важливі напрями науки та суспільної практики, якими є кібернетика та комп'ютерні інформаційні технології.

*Дуже шкода, що Україна, яка за кількістю працівників, професійно підготовлених і здатних долучитись до розробки сучасних інформаційних технологій, входить до п'ятірки розвинених країн, але не має своєї, підконтрольної державі галузі інформаційних технологій. Майже все, що розроблено в цьому напрямі нині, підготовлено під чужими брендами на користь економіки інших країн. Щодо підготовки статті з проблем штучного інтелекту для журналу "Світогляд" то, на жаль, у цій проблематиці я вважаю себе дилетантом і не маю морального права публічно висловлюватися з цього питання. Із нинішніх фахівців, які працюють над дотичними до проблеми штучного інтелекту питаннями, стоїть академік **Летичевський О. А.** Він зміг би написати таку статтю. Ще раз дякую за Ваші теплі слова на мій адрес і бажаю всього найкращого.*

*Член-кореспондент НАН України
Мар'янович Т.П., Київ*

Шановні Ірино Борисівно та Лідіє Миколаївно!

Вчора отримав п'ятий номер журналу. Компановка "листи до редакції" і тексту "системології" вишла чудовою, як і увесь гуманістичний лад цього ювілейного номера. Всій нашій групі ця публікація дуже допоможе. Дякуємо. З тезами про освіту нам, можливо, вдасться виступити в "Дзеркалі тижня" та науковому журналі ІНБПМ і МГІ НАН України.

*Демонстрація неузгодженостей в парі «наука-освіта» могла б, мені думается, привернути увагу системологів з КПІ, зокрема **М.З. Згуровського**, які моделюють соціально-економічний блок людства з посиланням на **В.І. Вернадського** і біосферу, але без Землі, без земних ресурсів, по окремих країнах. Добре, що Інститут системного аналізу створено і він добре працює.*

Прийміть мої щирі вітання з Новим Роком та кращі побажання Вам і редакції "Світогляду". Не вірю, що Україна і Росія можуть зійти зі свого загального слов'янського кореня, а рости їм зручніше кожному в своєму напрямі, як і в природі. Тільки ось мої побажання щодо Росії набагато більші, ніж щодо України. Народ у Росії доведений до пасивності і не визначився, а це чи не найнебезпечніший в кризові часи.

Ваш давній читач і шанувальник.

Кирило Хайлов, Севастополь, 25 грудня 2013 р.

Шановні колеги!

Сердешна подяка за публікацію в "Світогляді" № 4 (36), 2012, моєї статті "Пробите небо" про Тунгуський метеорит, як і за відправлені мені поштою примірники журналу!

Бажаю Вам всього самого доброго й гарного!

*З повагою,
академік РАСГН **В.О. Драгавцев**
С.-Петербург, 16 жовтня 2012 р.*